

Kulturdepartementet

Saksbehandler: MK

Vår ref. 15/4405

Dato 23.06.2015

Høringssvar til utkast til endring av lov om Norsk kulturråd

Innledning

Vi viser til brev fra Kulturdepartementet av 22.04.15 om høring av utkast til endring av lov om Norsk kulturråd. Her følger høringssvar fra det kollegiale organet Norsk kulturråd. Vi viser også til vårt tidligere oversendte høringssvar til "Gjennomgang av Norsk kulturråd".

Vi har merket oss at departementet har lagt vekt på å gjøre minst mulig endringer i selve lovteksten, med henvisning til at en lovregulering bare bør omfatte helt sentrale spørsmål og ikke bør inneholde organisatoriske og administrative detaljer. Vi støtter dette. Samtidig heter det i høringsutkastet: "Enkelte forslag i rapporten som ikke krever lovendring og som det heller ikke er naturlig å regulere i lovs form, vil derfor eventuelt bli regulert i annet regelverk på lavere nivå, for eksempel gjennom retningslinjer." Når det gjelder den foreslåtte valgkomiteen, mener vi at retningslinjene bør reguleres i en forskrift (se under).

Rådets oppgaver

Rådet ser positivt på departementets ønske om å legge til rette for at Kulturrådet skal kunne spille en sterkere rolle enn i dag som overordnet strategiorgan og rådgivende kulturpolitisk organ. Vi støtter også vurderingen at det ikke vil være hensiktsmessig å lovfeste overføring av avgjørelsesmyndighet i enkeltsaker fra rådet til fagutvalg/utvalg. At rådet skal spille en sterkere rolle som strategisk organ, må ikke gå på bekostning av rådets overordnede ansvar for forvaltningen av midlene.

Vi vil samtidig påpeke at rådet allerede *har* delegert full vedtaksmyndighet til fagutvalgene for flere av tilskuddsordningene (festivaler og ensembler, fri scenekunst teater og dans, m.fl.). For de øvrige ordningene er utvalgene delegert vedtaksmyndighet for bevilgninger opp til 300 000 kr, hvilket betyr at svært få søknader behandles av rådet selv. Vi er derfor godt kjent med utfordringene det gir når det gjelder å holde rådskollegiet orientert om vedtak og prinsipielle spørsmål og diskusjoner knyttet til de ulike ordningene. I vårt høringssvar til rapporten presiserte vi det fruktbare ved at rådsmedlemmene

leder eller er medlem av utvalgene. Praksisen gir rådet nærhet til og løpende kunnskap om kunst- og kulturfeltet og sikrer også nødvendig kontakt mellom fagutvalg og råd.

Vi merker oss at høringsutkastet foreslår at lovens betegnelse "utvalg" endres til "fagutvalg" i § 3 annet ledd: "Rådet *nedsetter fagutvalg og fastsetter retningslinjer for fagutvalgene*. Rådet kan delegere avgjørelsesmyndighet til *fagutvalgene*, rådets leder og direktøren." I dette forslaget ligger en substansiell endring ved at rådet ikke lenger vil kunne delegere saker til arbeidsutvalget. Med tanke på effektiv drift og forvaltning av saker som må ha sin avklaring mellom rådsmøtene, vil dette være lite hensiktsmessig. Vi vil derfor anmode om at betegnelsen "utvalg" blir opprettholdt, eventuelt at det presiseres at delegasjon også kan skje til arbeidsutvalget (i tillegg til rådets leder og direktøren).

Oppnevning og sammensetning av rådet

Etableringen av en valgkomité vil ivareta et viktig hensyn ved at departementet får mindre direkte innflytelse ved utnevning av rådsmedlemmer. Ut fra armlengdes avstands-prinsippet bør retningslinjene for valgkomiteens arbeid være offentlig kjent og fastsatt gjennom en grundig og åpen prosess. Et forskriftsarbeid vil sikre at alle krav til rådet som valgkomiteen skal ta hensyn til (geografisk spredning, kontinuitet/fornyelse, kompetanseprofil, bredde i kunstsyn, representativitet osv.), blir gjenstand for offentlig høring. En forskrift representerer dessuten en mer bestandig form enn retningslinjer eller instruksjoner fastsatt av den til enhver tid sittende statsråd. Vi vil derfor anmode om at rammene for valgkomiteens arbeid fastsettes i en forskrift.

I tråd med departementets forslag mener vi at det kan være riktig å beholde et råd på ti medlemmer, noe som vil kunne sikre bred representasjon og kompetanse. Vi mener imidlertid at det er helt avgjørende at kunst- og kulturfaglig kompetanse er *utgangspunkt* for å sitte i Kulturrådet. Annen kompetanse kan sikres i form av tilleggskompetanse, eller supplerende kompetanse hos enkelte rådsmedlemmer, slik som i dag.

Vi mener også at det vil være uheldig å skifte ut hele rådet på samme tid, slik det foreslås i høringsutkastet. En samlet oppnevning vil innebære vesentlig risiko for manglende kontinuitet og store administrative utfordringer, og vi vil derfor anbefale at dagens system med rullerende oppnevninger videreføres.

Dersom retningslinjene for valgkomiteen er fastsatt i forskrift, ser vi ingen grunn til at utnevning av rådsmedlemmer skal knyttes til valgperioder for stortingsvalg. Forskriften vil sikre den nødvendige armlengdes avstand, og utnevning av rådsmedlemmer kan derfor like gjerne skje i et mellomvalgår som ved årsskiftet etter stortingsvalg.

Økonomiske og administrative konsekvenser

Slik det er i dag, behandles bare et fåtall søknader i rådet, og siden rådet uansett må følge søknadsaktiviteten nøye, vil en eventuell full delegasjon til fagutvalgene bare i liten grad frigjøre tid og kapasitet hos rådsmedlemmene. For at rollen som strategisk organ skal kunne styrkes, er det en forutsetning at rådet tilføres et tilstrekkelig kunnskaps- og analysegrunnlag om utviklingstendenser og utfordringer, både innenfor kunst- og kulturfeltet og i samfunnet generelt.

Rollen som strategisk organ vil ikke bare kreve at rådet får et ressursmessig handlingsrom til å kunne oppsøke kunstmiljøer, fagseminarer, kulturpolitiske konferanser mm., rådet må også kunne forvente at administrasjonen i langt større grad enn i dag bidrar med utarbeidelse av planer, utredninger, analyser, kommunikasjonstiltak mm. på "bestilling" fra rådet. Vi kan ikke se at dagens ressursituasjon gir rom for dette.

Overgangsordning

I høringsutkastet skriver departementet at "... en ordning med valgkomité kan bidra til å gjøre oppnevningsprosessen grundigere og preget av mer åpenhet". Vi kan vanskelig se at dette skjer gjennom de overgangsbestemmelsene som er foreslått, der det legges til grunn at et nytt råd oppnevnes samlet fra 1. januar 2016. Med tanke på den tid det vil ta for Stortinget å behandle lovforslaget, departementet å fastsette retningslinjer for og utnevne en valgkomité og komiteen å ferdigstille et forslag, synes det helt urealistisk at dette kan skje gjennom en åpen og grundig prosess i løpet av høsten 2015. At den sittende statsråd både skal oppnevne valgkomiteen og utarbeide retningslinjer for denne, for så til slutt selv å utnevne rådet, er dessuten i motsetning til tanken om at utnevnelsen skal skje av en potensielt ny regjering etter et stortingsvalg.

Vi vil anbefale at dagens kollegium prolongeres til ut 2016 (eller 2017 hvis departementet fastholder at rådet skal oppnevnes samlet etter stortingsvalg). Dermed vil det bli tid til å sikre at en forskrift som omhandler valgkomiteens arbeid kan ferdigstilles og at en valgkomité deretter kan oppnevnes og få utført sitt arbeid. Det vil styrke det bærende prinsippet om armlengdes avstand mellom kunst- og kulturfaglig skjønnsutøvelse og politiske beslutninger.

Med hilsen

Yngve Slettholm
rådsleder

Anne Aasheim
direktør

